

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van **Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink**

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Koppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Dr A. Ringnald, Soerabaja; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie (tijdelijk):

Ds K. SCHILDER, Mathenesserlaan 45a, Rotterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f250 per halfjaar bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f750 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Slotaccoord (1 Cor. 15:8). — Kerkelijk Leven: „Wij“-preken. — Rondom het Zakenleven: Over „Laten“ ca. II. — Uit de Historie: Kuyper's Bekeering. — Zending en Evangelisatie: Kagawa en de Koninkrijk-Gods-beweging. — Persschouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT

Slotaccoord.

En ten laatste van allen is hij ook van mij, als van een (den) ontijdig (onrijp) geboren gezin.

1 Cor. 15:8.

„Als 'tkindje binnenkomt, lacht heel het huisgezin“, o ja. Maar daar zijn soms uren, waarin iets anders waar wordt: als 'tkindje binnenkomt, schreit heel het huisgezin. Komt daar een „kind“ in de familie, dat eer het nog geboren werd, reeds stierf, dat dus zijn oogen niet heeft kunnen openen voor het licht, hetwelk toch onbarmhartig over zijn onrijp, ellendig lichamelijke bestaan, waarin geen leven was, zich uitgoot, welnu, dan schreit daar heel 'tgezin, omdat de blijde hoop bedrogen, het hart gekrenkt, en het oog nog op een gruwel werd onthaald.... men doet „het“ dan maar liefst zoo gauw mogelijk weg....

Nu, zó ongeveer was het met den man Paulus gesteld, toen de Verhoogde Christus hem daar ineens binnenbracht in den kring, het gezin, der ambtelijke, geroepen, missionarissen van het Nieuwe Testament. In een oogenblik had die Christus dezen Paulus gegrepen, vastgezet, omgeworpen, en tot apostel beroepen. Hij had zich aan dien Paulus laten zien. En dat persoonlijk „zien“ van den verzezen Christus was voor dien Paulus geweest het beste bewijs van de echtheid en de onontkoombaarheid van zijn apostolische roeping. Maar toen de verschijning van den Christus en het woord der roeping tot hem kwamen, toen was hij niet gereed. Hij was als kind in 'tambts-gezin lang niet voldragen. Anderen waren langzaam, rustig, voorbereid op hun ambtswerk; Hij evenwel was er ineens midden in gezet; zijn oogen konden niet tegen zó fel licht, zijn ooren niet tegen dit nieuwe geluid. Hij kwam als jongste den apostolischen kring binnen; en ja zeker, hij leefde, maar het was alsof hij nog dood was, alsof hij de misgeboorte was in het beproefde gezin der helden-sprekers van den nieuwen dag.

De schrik sloeg dan ook de familie om het hart. Dóze, — is die....? Moet hij...., en dan met óns mee??

Ja, zeker, zoo moest het. Voor hen, en voor ons. Voor hen. Ze waren een „mooie“ kring van patriarchale verschijningen zoo langzamerhand geworden. Ze hadden den voorrang boven de anderen; waren goed voor de armen; spraken recht; en waren ook als apostelen geconsolideerd: de 12, u weet wel. Eén was er onder hen, van wien verteld werd, dat hij zou blijven leven, tot dat de Meester weer kwam in de wereld; deze discipel zou nu heusch niet sterven. Nietwaar, dat is de weleerwaarde verschijning in den kring; als deze binnenkomt, buigt heel het huisgezin. Ook hadden ze reeds officieel vastgesteld, welke de kenmerken van het apostelschap waren, en hadden, omdat de Meester er niet meer bij was, om zelf te beroepen — zou Hij het soms vergeten hebben, in die 40 dagen?, jammer, dat ze het niet gevraagd hadden — en hadden zelf een apostel gekozen. Of eigenlijk, een tweetal hadden ze den afwezigen Meester aangeboden, waaruit Hij bij lotsbeschikking wel zou kiezen. En zoo was de kring weer gesloten. En was Johannes zeer eervol, en mochten ze er allen wel zijn.

Maar toen kwam de Meester zelf, en liet zich zien aan Paulus. En Hij riep hem. En zei, dat hij was aangesteld tot het apostelambt. De man was nog niet rijp, en kon de openbaring lang niet aan, die hem hier overweldigde. Maar de

Meester had gesproken, aan Ananias' woord viel niet te twijfelen.

Toen hebben zij verstaan, dat hun Meester, daar achter de wolken, wegen heeft, hooger dan hun wegen, gedachten, anders dan de hunne. En dat Hij, Zijn kerk stichtend door Woord, in Geest, langs wegen van het ambt, zich niet bindt aan zulk menschenmateriaal, dat bij menschen is gekeurd en goedgekeurd. Doch dat Zijn roeping soeverein is, en persoonlijk, en onbetwistbaar.

En ook voor óns is het zoo goed, dit nu te weten. Paulus zegt: mij is de Levensvorst verschenen „ten laatste van hen allen“. Dat wil — vooral in Corinthé — duidelijk en dadelijk zeggen: met die ambtsdragers-roepende verschijningen des Heeren Christus is het nu voorbij. De periode der aanstellings-, der roepings-, der preek-inhoud-gevende verschijningen is nu na mij voorbij. Zoo weet Paulus zich den laatste van den apostolischen kring.

Eens was er nu een kring van twaalf patriarchen geweest. En daar was toen een laatste gekomen: Benjamin. En heden waren er zoo twaalf apostelen gekozen. Hun roeping tot het slechts éénmaal opgelegde ambt was met de zijne afgevoerd: hij was de Benjamin in dit gezin. Maar toen dit laatste kindje binnenkwam, schreide heel het huisgezin: ben-oni.

Waarom? Is dát nu het slotaccoord van de ouverture van het Nieuw Verbond?

Ja zeker. Het Nieuwe kan daartégen.

Het Oude Testament, dat ziet een Mozes op een hoogen berg gaan, om alléén „met God alléén“ te zijn. Hij; een ander kan en mag dit niet. Die man moet sterk zijn, en zeer schoon; hij alleen kan het uithouden bij dien hoogen God. En hij komt blinkend weer, en hij alleen is dan de schoone man; de anderen zijn allen dof, en zonder glans; die ééne man, die Mozes, moet dan een doek doen voor zijn al te schoon gelaat, want men houdt het niet eens uit bij dat afgeleide licht van Mozes. Vader, mijn vader, wagen Israëls en zijne ruiters. En zoo had Israël veel „vaders“: de lijn was immer hiërarchisch, en vol praal, dat is op aarde: vol van tegenstellingen. Vader Elia, en Vader Elisa, en Vader David, en Vader Hoogepriester. Maar toen de Zoon gekomen was, toen zei Hij, eens voor al: op aarde zult gij niemand meer uw vader noemen. De laatste der profeten van den ouden dag ging in dienzelfden tijd van 'tspreken van den Zoon glansloos onder in een kerkerhol, onthoofd: en de slot-act van de apostel-roeping daarna was heelemaal zonder eenige plechtigheid. Zoo echt het tegendeel van wat een ceremonie-Meester doet. De ouverture van de ambts-verkiezing van het Nieuwe Testament is het tegendeel van een plechtigheid geworden. „Vader Paulus“ — dat zal een ketterij nu worden, voor wie het zegt.

Twaalf apostelen, twaalf patriarchen, tweemaal twaalf namen beteekent dat in de fundamenten der nieuwe hemelstad. Maar het leek er weinig op: het laatste kindje leek wel doodgeboren.

Dit is nu Nieuw Verbond. De laatste, die de rij besluit, is zonder eenigen glans; geen mensch die vraagt: och, doe toch een doek voor uw gelaat, wij kunnen daar niet tegen, dat gij zoo schitterend zijt gedaald van God. En zó was het nu goed. Zoo werd het Nieuwe Verbond krachtig ingeleid. Zoo kwam het Woord weer op zijn plaats; en werd zijn dienaar heel en al van glans beroofd. Zoo is er de brug der zuchten tusschen den Dooper en den nieuwen patriarchenkring, die echter alle patriarchale waardigheid verloren hebben.

Want waar het Woord vervuld wordt, daar is zijn drager heel en al verbleekt, opdat de God die spreekt zij alles; zulks in allen. Allen die van de kerk zijn blinken, allen hebben het ambt; allen heeten misgeboorten en eerstelingen van Gods kracht; want het materiaal, dat in Gods hand is, dat dwingt of remt die hand niet; omdat het door dezelfde hand bereid is. — Dit was nooit anders geweest, o neen. Maar het was niet altijd even duidelijk aanschouwelijk gemaakt. En daar-

om heeft God dit slotaccoord der ouverture van het Nieuw Verbond zó wonderlijk gemaakt: alle luisteraars van 't vleesch loopen proestend de concertzaal uit.

Maar Paulus heeft het later wel verstaan. Hij kwam als misgeboorte in de kerk, de zedende kerk. En toen hij namens haar aan 't werk loog, toen was er een doorn in zijn vleesch, en een engel des satans sloeg hem met de vuisten. Het bleef met hem een raar accoord. Zwijgt nu voor Hem, die hier muziek maakt. Zóó alleen kon deze glansloze Paulus verslonden zijn door den inhoud van zijn eigen prediking: een Kurios, de eenige Heer, die dof en zonder glans en bloot en schamel aan een kruis geslagen was, een doornenkroon in het vleesch, van satan zelf geslagen, met vuisten geslagen, en nochtans kracht en wijsheid Gods.

— Hun, die gelóóven.

Die dus gebléven zijn, ook toen dat rare slotaccoord zoo lang, gerékt werd.

K. S.

Verbetering. In het artikel „Uit de Schrift“ van de vorige week is in het zetsel een regel op een verkeerde plaats gezet. Pag. 354, kolom 1, regel 21 van boven moet niet zijn:

„nieuwe en toch oude Israël, dat hier bij Petrus en“, doch:

„niet eens kan denken, tot dézen man zegt Petrus — en“.

KERKELIJK LEVEN

„Wij“-preken.

Prof. Karl Barth heeft op Zondag 7 Juni l.l. in de „Universitätsgottesdienst“ in de slotkerk te Bonn een preek gehouden over „de arme Lazarus“, Luc. 16:19—31.

Deze preek is thans afgedrukt in „Zwischen den Zeiten“, het bekende tijdschrift van de Zwitsersche theologen (9e Jahrg. 1931, Heft 4).

Deze preek is een typische verkondiging van het woord, dat Barth altijd weer predikt, dat hij overal weer in de Schrift en bij Luther en bij Calvijn inleest in teksten en citaten.

'tIs ook een bijzonder type van de populaire „wij“-exegese. Als men preekt over Judas: „wij“ zijn Judas — over Petrus op de golven: „wij“ zijn Petrus — over de rijke man: „wij“ zijn de rijke man — over de arme Lazarus: „wij“ zijn de arme Lazarus.

'tGevolg is, dat „wij“ heel gemakkelijk zitten onder deze ontdekkende preeken — niemand wordt er kwaad om: „wij“ dat zijn we immers allemaal? „Wij“ wankelmoedige Petrus! dat maakt immers den hypocriet gerust. Hij dobbert wel eens tusschen hoop en vrees: hij is een Petrus. Door een echte preek over Petrus zou hij allicht nog wakker schrikken uit zijn doodslaap, maar nu is hij er nog heerlijk door ontroerd.

„Wij“ Judas. Verraders van onzen Heer! wat zullen we dan den man die een beetje op Judas lijkt, van thans, die zijn Heer verlaat voor dertig duizend gulden, lastig vallen? Wat zullen wij nog staan tegen vijanden des Heeren? Wat zullen wij nog front maken tegenover het Bolsjewisme en Doopersche afwijzing van Overheidszwaart?

Zulke „wij“-preken breken de scherpte van het zwaard des Geestes — zij nemen de klem van het Woord weg.

De Barthianen hebben het steeds over de momentele concrete „Entscheidung“: de beslissing in het concrete geval bij het concrete Woord Gods voor mij — welnu, deze „Entscheidung“ wordt door deze „wij“-exegese totaal onmogelijk gemaakt. Want dit „wij“ is zóó algemeen en zóó vaag gemaakt en zoo los van alle werkelijke historische situatie: dat ik op Zondag 23 Aug.

samen met de heele gemeente en met de hoorders van buiten de gemeente Lazarus kan heeten. Maar, al naar de tekstkeuze van den predikant uitvalt: ik kan óók wel Petrus zijn of ook David in zijn nood dat hij niet met Gods volk samen kon zijn — of ook wel Abraham die zijn zoon moet offeren — of ook wel.... Ezau.... de mogelijkheden zijn hier onbegrensd.

Voor al wanneer we dan allemaal Judas zijn genoemd, dan hoort men telkens menschen, dat ze zoo genoten hebben van de „onderscheidende” preek. Maar niemand wordt er boos om. En mocht er een man, die Jezus dagelijks verradt, bij den dominee komen na de preek, dan noemt dominee hem „broeder”. En als de man dan radeloos gaat roepen als Judas, dan doet dominee z'n best om hem te kalmeeren en hem wijs te maken, dat hij niet als Judas is. Want het moest den man eens op z'n zenuwen slaan! Zóó ernstig moet hij dat niet opvatten. „Wij allemaal” zijn Judas en dat is heelemaal niet gevaarlijk! Daar rooken we geen sigaar minder om. En wie van deze Judassen den strop verkiest is vast een.... zenuwpatiënt.

‘Is alleen maar tot onze „stichting” gezegd, ’twas niet meenens! Dat zou verschrikkelijk zijn.

Voor ’levenwicht is ’dan óók goed, dat we de volgende week weer eens allemaal Abraham heeten, allemaal geloovige offeraars.

Maar dat heeft ook z'n bezwaren. Want als er eens een echte „man en vader in ’t geloof” aan ’troemen gaat als Abraham — als hij op huisbezoek gaat vertellen, wat de Heere de God Abrahams in Zijn Woord in Zijn Verbond beloofde — en die man zegt, dat hij er vast op rekent.... dan bekruipert menig predikant en ouderling de lust om dat eens nader psychologisch te onderzoeken! Mogelijk is de man wat geexalteerd. Als ’teen t.b.c. lijder is: o ja, die menschen zijn altijd zoo opgewekt.

Maar dominee, U heeft ons allen Abraham genoemd: wij, wij moeten offeren als Abraham, wij worden beproefd als Abraham.... dan zijn toch de beloften ook voor ons? Ja, ja.... maar.... maar.... dat gaat zóó maar niet!

Zeer juist: ’gaat zóó maar niet. En dat weten de menschen ook. En daarom nemen ze die „wij” preeken over Abraham en David evenmin ernstig als dat: „wij zijn Judas”.

‘Zijn ook maar stichtelijke preeken!

We kunnen er ons leven niet naar inrichten.

We kunnen ’er niet op wagen bij ’t sterven!

We kunnen er ook geen daden naar doen!

Geen geld voor van de bank halen, bijv.

Dát zijn zakelijke dingen.

En geen „stichtelijke”.

O wat jammer, wat jammer, dat de zakelijkheid van de Heilige Schrift zoo „stichtelijk” kan worden krachteloos gemaakt, zóó, dat de „goeden” niet meer worden verblijd met Gods beloften en dat de „boosen” niet meer worden gebroken en vernederd of van kwaadheid weggelopen als ze zich verhardten tegen ’t Woord.

Wat was dan Gods Woord in den mond van Jezus scherp en vertroostend, zoo precies aan het adres, zoo zuiver tot degenen, die het behoefden.

Wat maakte Zijn vermaning vaak boos en wat verontruste Zijn „Wee ul” werkelijk den booze. Wat was Zijn zegening ook betrouwbaar en daarom zoo vertroostend. Wat was Zijn belofte secuur, meer solide dan de toezegging van de meest vertrouwde firma in ons land!

Wie Hij het eeuwig oordeel aanzegde, om duidelijk aanwijsbare dingen, die hadden reden om geen minuut meer op hun gemak te zijn.

Hij sprak geen algemeene zinnen, die voor ieder mensch en iedere schare en iedere gemeente van alle tijden als „vrome zegging” tot dierbare stichting konden gepredikt worden.

Er zijn nu nog kerk en wereld, rechtvaardigen en onrechtvaardigen, vromen en goddeloozen, menschen in een situatie als Herodus, Pilatus, Kajafas, Judas, Petrus, Johannes, Cornelius, Apollos, Demas, Titus. Nu nog menschen als de weduwe te Zafath en Maria en Hanna en Rachel en Tamar en Rachab. Gods Woord bevat een zeer groote rijkdom van toepassing en beschrijving van Gods oordeelen en zegeningen, zóór gespecificeerd.

En goede „onderscheidende” prediking geeft al deze soorten van menschen het Woord Gods, opdat zij zelf tot „Entscheidung” tot de juiste beslissing zullen komen in hun situatie op hun tijd.

Daartoe heeft de prediker geen lijst op te stellen met verschillende typen, om dan iedere week een type te behandelen. Hij moet geen anthropologie preeken!

Hij behoeft anders niet te doen, dan iedere week een gedeelte uit Gods Woord biddend te zoeken met het oog op zijn gemeente en dat Woord Gods te verkondigen, zooals het daar stond in de concrete „Entscheidung” van toen het gesproken werd — en zooals het nu nog geldig is voor ons. Iets uit den Galatenbrief was aan de Galaten.... eerst in deze concrete situatie is het te verstaan. En ’tis nu nóg aan de gemeenten van Christus in zover zij nog heel vaak op de Galaten gelijken.

De geschiedenis van de overspelige vrouw is

eerst te verstaan als dat gebeuren van toen goed opgenomen is — en dan bevat het rijke troost voor die gevallen zondaren tegenover het „publiek”.... en een voorbeeld voor menschen, die niet tot veroordeelen geroepen zijn om niet te veroordeelen — ook Jezus oordeelde niet omdat Hij geen „Oudste” was.

Wat ’n ontroering zou dan door de kerk gaan als bij zulk een preek een „bekende overspelige” in tranen uitbarstte bij de prediking van Christus’ oordeel in de toekomst over de hoereerders en overspelsters als Hij werkelijk van God Zelf tot Rechter is gesteld over de levenden en de dooden.

Dan is het niet meer: „wij zijn die overspelige vrouw”, maar ernstig zakelijk: zij zit daar.... en wij veroordeelen haar niet.... en wij willen bidden, dat God haar een nieuw hart geve — dat zij zich bekeere....

En wij, met onze eigen zonden.... wij beven ook.... met haar.... tegen dien grooten en vreesselijken dag en wij waken en bidden, verwachende Zijn toekomst.... en wij roepen onzen Heere aan als Zijn gemeente om Zijn genade over ons en onze kinderen. Wij, door Gods genade geen overspelsters geworden, maar toch ieder voor zich met zijn zonden tegen het 7e gebod, met onze begeerlijke kijkogen naar vreemde vrouwen, met onze toegelieftheid aan onze eigen lusten en onze felle gestrengheid tegen die zonden juist bij anderen. Wij, de gemeente, die niet de overspelster is — God beware ons tenminste daarvoor, want een gemeente van overspelsters en overspelsters zal God oordeelen met Zijn vijanden (Jac. 4:4).

Wij, de gemeente, niet rechtvaardig van onszelve, o neen, maar door Christus gekocht en gereinigd door de volkomen verzoening door Zijn bloed. Wij, de gemeente, die nu wandelen mag door den Geest — en die de werking des vleeschelijken doodt.

In zulk een gemeente houdt een overspeler, die zich niet bekeert, het niet uit.... tenzij hij „geveinsde” wordt.

Maar in zulk een gemeente, die haar rijkdom in Christus belijdt, houdt ook geen eigenwillige vroomheid van Farizeenwisch maaksel het uit. Wanneer er gepreekt wordt: wij zijn allemaal „de overspelster”, dan houdt de Farizeër het wel uit tusschen de menigte. Maar waar ieder op zijn beurt op zijn concrete zonden wordt gewezen door Gods Woord dat óók van hem „Entscheidung” vraagt, daar loopt de Farizeër dadelijk warm.

Wanneer de Heere Jezus zoo gepreekt had: Och, mijne discipelen: we zijn allemaal Farizeërs in ons hart. En we zijn allemaal overspelsters en dieven en geldgierig. Dat zit zoo in ons. Maar God heeft voor ons allemaal Zijn genade, want God is liefde — voor den diepst gevallen — zelfs voor vrome menschen als de Farizeërs — och, wie zou er dan boos worden zijn.

Dan had de overspelige brutaal rondgekeken en gezegd: jullie bent niks beter! En dan had de Farizeër gezucht ja, Rabbi, wat is de mensch! ik ben wel geen overspeler, en geen dief, maar.... eigenlijk. Och ja, het is wel gemakkelijk een weinig gereserveerd te spreken op ethisch gebied. Dan kan er meteen wat mee door, dat anders schrik zou verwekken. Dan is er alvast op gerekend!

Maar zie nu de concrete situatie waarin de Heere Jezus de Farizeërs aanpakt en door Gods Woord tot de beslissing („Entscheidung”) dwingt.

Jezus sprak tot Zijn discipelen, tot de „kerk” die Hem volgde (Luc. 16:1-13) van het gebruik, dat zij van hun geld konden maken, om zich een goede ontvangst te bereiden, wanneer hun „alles zou ontbreken”, met den dood.

Daarbij waarschuwde hij hen, dat zij niet God konden dienen en meteen den Mammon. Zij konden niet voor den eenen heer hun armen verzorgen en tegelijk met hetzelfde geld voor den anderen heer een spaarpotje vullen.

Doch daar stonden ook behalve Gods volk (discipelen) Farizeërs te luisteren (vs 14). En die werden kwaad over deze oeconomische beschouwingen. Ook maakten zij zich vrolijk over zulk een financieren met het oog op het doodenrijk! Zij beschimpten Jezus! Zooals nu nog iedere dominee die zoo preekt, beschimpt zal worden door deze soort van menschen.

Zij waren geldgierig, vermeldt Lucas ter verklaring (vs 14).

En zeg nu eens tegen de gemeente, hoe zij God mag dienen met haar geld.... dan komen degenen, die gieren (= begeeren) naar geld, dan komen de dienaars van Mammon ongevraagd schimpen. Nu nog!

Zeg, dat geldgierig „vrekking” beteekent! Dan knikken alle geldgierigen van ja. Zoo’n vrek ook! Wie neemt het daarvoor op? Maar 99 procent van z’n leven besteden aan het jagen naar geld, dat is toch niet gierig zijn? Als je het er dan van durft te nemen ook. Zelfs zóó veel, dat je er altijd van in de zorgen zit.

Maar als Jezus’ woord komt en Hij vergelijkt: 99 pCt. voor het geld, 1 pCt. voor stichtelijkheid — en Hij oordeelt „Gij dient niet God, ondanks al uw stichtelijke uren”. Ja, dan gaat men schimpen op Hem. Dan komt Hij hun te na.

Hier wordt geen algemeene wij-verzuchting geslaakt, maar hier wordt een bepaalde groep menschen tot bekeering geroepen van een zeer bepaald kwaad.

Zij waren echter te hoog om te bukken.

En zij rechtvaardigden zich voor de menschen. Nette, deugdelijke financiers. Rechtmatig verkregen, geen dieven, noch roovers, godsdienstig zelfs. Wat wil die Rabbi nog meer.

Maar Jezus zeide: Gij zijt het die uzelve rechtvaardigt voor de menschen, maar God kent uwe harten en gij zijt een gruwel in Gods oog.

Denk u eens in, dat Jezus had gezegd: Och, lieve menschen, zoo zijn wij nu allemaal, wij zijn te hoog om voor God te bukken, wij willen dat niet.... ziet u.

Wat hadden de vromen dan stichtelijk ja geknikt. Maar nu dat scherpe: gij zijt het.... maar God zegt wat van U, niet van Mij of van de discipelen daar, maar van u, die vrome mannen, die daar stonden te schimpen.

Zóó in het gezicht der schare die vol eerbied voor hen was, voorzover zij niet persoonlijk door hen hadden schade geleden.

Nog meer heeft Jezus tegen hen.

Ze verwierpen Johannes den Dooper.

En toch: De Wet en de Profeten uit dat stichtelijk boek van hen — zijn voleindigd met Johannes den Dooper... en sinds Johannes’ prediking komen van alle kanten de menschen — „een iegelijk” — Jan en alleman, zouden wij zeggen — aanloopen om Johannes en Jezus te hooren.

En dat Woord van Wet en Profeten en Johannes en dat van Jezus verkondigen hun het Koninkrijk Gods. En velen doen geweld om er burger van te mogen zijn.

Welnu dat Woord der verkondiging zal hen eens doodelijk treffen. Geen titel der Wet zal vallen. Want zij zijn overtreders der Wet.

En nu treft Jezus hen nog weer in een ander „zwak”. Zij nemen het namelijk niet al te nauw met de echtscheiding. Zij zullen het altijd slijpt afwerken met dat briefje. Die z’n vrouw verlaat, geve haar tenminste een scheidbrief — zooals Mozes instelde — maar dan is het ook „in orde”!

En nu zegt Jezus hier: Ieder van u, mannen hier vóór mij, geacht, vroom, stichtelijk — allemaal goed en wel — een ieder hier, die zoo z’n vrouw verlaat (met briefje!) en een andere trouwt die doet overspel. Dat briefje was bij Mozes heel anders bedoeld dan als een officiële formaliteit om overspel te bedrijven met een vroom gemoed.

En dan is het nóg niet genoeg.

Wij zouden dan niet meer durven. Liefst wachten tot een volgende gelegenheid.

Maar Jezus durfde. Tegen de „vroomsten” Zijns volks, die in de grootste zonden leefden in het geheim en in alle (geveinsde) fatsoenlijkheid.

Toen heeft Hij de gelijkenis laten volgen van den rijken man en den armen Lazarus. De arme vuile bedelaar, kind van Abraham, gerechtvaardigd door den Heere, geloovige dus, waar kind van Abraham, niet maar enkel naar het vleesch... Lazarus, dien deze vrome goddeloozen niet eens zagen, als zij in den tempel gingen — deze gerechtvaardigd en bij Abraham. En de rijke man, de Farizeër, geldgierig, overdadig levende, daarvoor geld afpersende van de arme weduwen, ijverig in goede werken om van de menschen gezien te worden, maar fatsoenlijke overspeler, vijand van Johannes, die tot bekeering en barmhertigheid had geroepen, vijand van Jezus, die hen tot bekeering riep en tot de broederschap van het koninkrijk Gods (Psalm 133).

Van dezen sprak Jezus de gelijkenis.

Van een zeer bepaalde Lazarus en van zeer bepaalde rijke menschen.

Het geslacht van beide is nog niet uitgestorven. En de prediking van Gods Woord kan de menschen die op Lazarus gelijken zoo uitnemend vertroosten.

En die prediking kan degenen, die op den rijken man (de Farizeërs als boven) gelijken, zoo heel bang maken — of ook kwáád, zoodat ze weggelopen, met plannen om den prediker kwaad te doen, zooals bij Jezus de Farizeërs, die hier werden aangesproken.

Doch maak er nu „wij” van. „Wij” zijn Lazarus en „wij” zijn de rijke man.

Dan is de kracht van de prediking geweken.

Dan is het zeer stichtelijk.

Maar niet zakelijk.

Barth maakt er ook een „wij”-preek van. Maar dan geniaal. Geen gemoedelijk, stichtelijk „wij”. Maar bij hem ligt er zijn gansche „evangelie”, zijn gansche profetische boodschap in. En die heeft zeer praktische gevolgen.

Een volgende maal wil ik die preek nader bespreken.

Biggekerke.

A. JANSE.

Verbetering. In het art. v. verl. week, blz. 354, kolom 2, regel 29 v.o. staat advertentie; lees: advertenties. — Regel 10 v.o. staat: „ontkennend”; lees: „ontdekkend”.

Wanneer eenige r gestelde over de loting pl

Wij ku als voor zelf, vri gesloten sing reg aan wie welke va waarvan blijft ken aldus op zal doen Aldus he burgerrec natuurlij

Waarom nen bea van geve Waarom bouw va f100.000 verbinder gen terug

Het an zichtighe gelegd bi kerkelijke die toch bij gedeel zichtig en de jaarlij indien zij van tract neer zou moeten g nen. De e geregelde men jaarl een gede

Doch f2000 per rekenen h die men n kennen, c obligaties in andere ponds-gew onmogelijk ders zou lyk kan w schade to hier wille

Wat toc is, om al schakelen, van den m b.v. is de gedaald. I standaard weer eens uitgegeven 5 procent dat die ge moeten w opbrengen. leening ex aangenome zulk eene zal veroor zulk een v voordeel

Hoe mo aan wie h jaar, volge moeten w dat wanne raad de b die mogelij opstapelen. zoo teer n een aanwij mogelijk, c zijn. Daarc bevorderen eenige aan dien men men het h Heer overl

Is dus a heden de niemand, weet, dat k zwaard te tezamen k derling afg